

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTKU NIERUCHOMEGO NIEWPISANEGO DO REJESTRU ZABYTKÓW

3. Miejscowość
WIKLINA

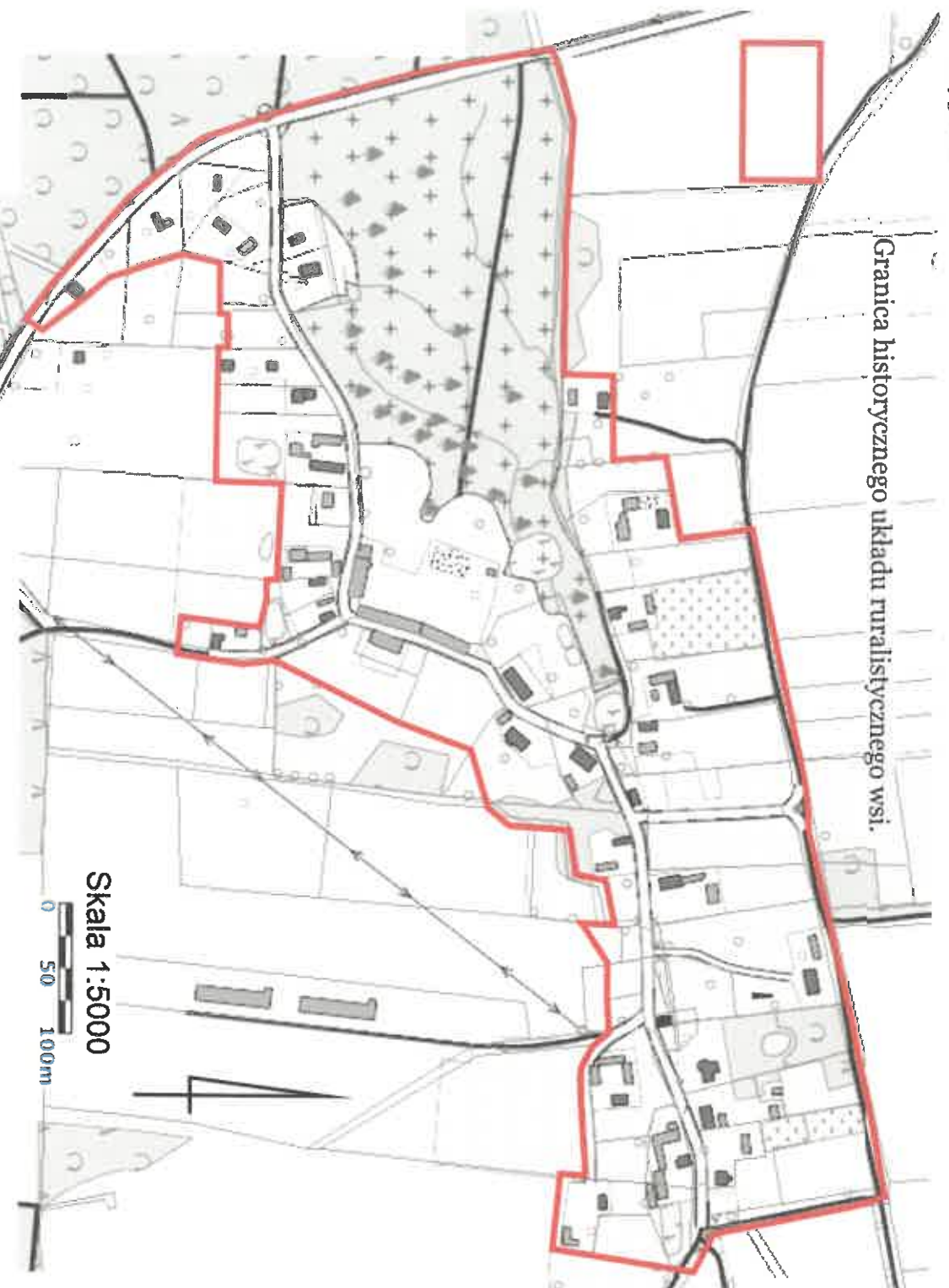
1. Nazwa

Historyczny układ ruralistyczny wsi

2. Czas powstania

1488, ok. 1780, 1945

9. Materiały graficzne

4. Adres (ulica, nr posesji)

5. Przynależność administracyjna
Województwo **DOLNOŚLĄSKIE**

Powiat **GÓROWSKI**

Gmina **WĄSOSZ**

6. Współrzędne geograficzne

51°36'07"N 16°43'33"E

7. Użytkowanie obecne
mieszkalne
rolnicze

8. Stan zachowania

4

Poprzednie nazwy miejscowości: Wyclyn (1488), Wickelin (1525), Wikoline (1937). Staropolska nazwa miejscowości - Wyclyn wiąże się z założeniem wsi na surowym korzeniu.

Historia wsi i dóbr: Miejscowość powstała jako niewielka osada leśna w okresie późnego średniowiecza. W opisie Zimmermanna (1787) Wiklina jest już podzielona na dwie części: górną i dolną. W tym czasie w Wiklinie Górnej znajdował się pałac, folwark, wiatrak i dom gminny. Ponadto odnotowano 13 zagrodników i 1 chatupnika. Natomiast część dolna posiadała folwark oraz 10 zagrodników i 2 chatupników. Ogólna liczba mieszkańców w tym okresie w obu częściach wynosiła 202 osoby. Około poł. XIX w. w Wiklinie Dolnej i Górnej zamieszkańców 34 domy, 2 folwarki pańskie, wiatrak, browar, gorzelnię oraz 256 mieszkańców. Ponadto do miejscowości należał folwark - Waldvorwerk. Podstawę utrzymania ludności stanowiła uprawa zbóż, gospodarka leśna oraz lokalny przemysł browarniano - gorzelniany. Majątek w Wiklinie przechodził następujące zmiany własnościowe: von Ferrentheil (1765), von Thierheim (1787); w 1814 r. posiadłość przeszła na rodzinę Frank, która utrzymała ją do 1937 r. Pałac w Wiklinie powstał w XVIII w., następnie został przebudowany ok. 1800 r. Od strony północnej pałac otacza park krajobrazowo - leśny.

Więś położona na północ od Wąsosz, w otoczeniu dużych kompleksów leśnych. Wiklina rozwinęła się przy odgałęzieniu od drogi gminnej prowadzącej z miejscowości Wodniki w kierunku Zbakowa Górnego. Zabudowę wsi o układzie ulicówki otaczają zwarte kompleksy leśne; zespół pałacowo - folwarczny z parkiem usytuowany jest na zachodnim krańcu miejscowości, tuż przy drodze do Zbakowa. Sąsiedztwo terenów podmokłych sprzyjało uprawie wikliny, której plantacje znajdowały się na wschód od miejscowości. Większość zabudowy zagrodowej składa się z budynków przedwojennych, ceglanych, często nieotylnkowanych. Dachy dwuspadowe kryte dachówką ceramiczną lub cementową.

Bibliografia:

- Adressbuch des Grundbesitzes in der Provinz Schlesien, Berlin 1937
- Buße S., Eisenbahnen in Schlesien, Egglham 1989
- Knie J., Alphabetsch-topographische Übersicht der Dorfer, Flecken, Stadte und anderen Orte der königliche Preussische Provinz Schlesien, Breslau 1845
- Kwartalnik Górowski 1/2003, red. Z. Hanulak, Góra 2003
- Regesty Śląskie, red. W. Korta, t. 1 (1343-1348), Wrocław 1975 ; t. 2 (1349-1354), Wrocław 1983; t. 3 (1355-1357), Wrocław 1990; t. 4 (1358-1359), Wrocław (bez daty wydania); t. 5 (1360), Wrocław 1992
- Słownik etymologiczny miast i gmin PRL, Wrocław 1984
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wąsosz, Wąsosz 2000
- Zimmermann F. A., Beytrage zur Beschreibung von Schlesien, Bd 1-13, 1786

Materiały kartograficzne:

- Messtischblatt, pomiar 1887 r., nowelizacja 1929 r., wydanie 1937-1940 r.

Istniejące zagrożenia: Degradacja układu ruralistycznego związana z współczesną zabudową różnego typu, dogłęszczenie i wprowadzanie nowej zabudowy na terenach historycznie niezabudowanych, rozbiórki i przebudowy budynków historycznych oraz ich modernizacja z wykorzystaniem współczesnych, niezgodnych z lokalną tradycją materiałów budowlanych.

Postulaty konserwatorskie: Utrzymanie układu wsi, zachowanie skali zabudowy, jej historycznego rozplanowania, tradycyjnych brył, formy, użytych materiałów i artykulacji elewacji, ochrona zespołu pałacowo-folwarcznego i parku.